

Projectbeschrijving voor de leerkracht

PROJECT EEN NIEUW FEEST

Leerlijn Erfgoed | Thema Utopie | Groep 3 en 4 | Maart 2019

Klaar voor de start?

- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Download dit document op je computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Kijk ook even op de [Facebookpagina](#) van Cultuuronderwijs op zijn Haags voor meer informatie en het gebruikersplatform.
- ✓ Wil je woorden uit dit project koppelen aan taalonderwijs? Raadpleeg dan de begrippenlijst via [deze link](#).

Inhoudsopgave

1. Informatie	1
2. Introductie	2
3. Oriëntatie	3
4. Opdracht: Feestprogramma	5
5. Opdracht: We zetten alles op z'n kop	7
6. Opdracht: Gefelicitaart	9

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten.

Wat doen de leerlingen in dit project?

Binnen dit project worden leerlingen zich bewust van het feit dat elk feest bol staat van tradities en gewoontes. Veel van deze tradities en gewoontes rekenen we tot het cultureel erfgoed. Soms blijven de tradities hetzelfde, maar vaak veranderen ze in de loop van de tijd. De leerlingen ontdekken dat tradities rondom feesten te maken hebben met onder meer verhalen, eten, muziek en kleding. In het project kijken we naar zowel westerse als niet-westerse feesten. Samen bedenken en ontwerpen de leerlingen een nieuw feest, hun feest voor de toekomst.

Waarom dit project?

Feest is iets van alle tijden, het hoort bij het leven. Je groeit op en maakt je haast ongemerkt bepaalde tradities eigen. Je staat er niet bij stil, het is heel gewoon. Sommige feesten zijn al eeuwen oud. Religie is een belangrijke bron van veel feesten. Maar ook belangrijke momenten in het leven: een verjaardag, het behalen van een (zwem)diploma, een wedstrijd die gewonnen is, een trouwerij, het in gebruik nemen van een nieuw gebouw. Door stil te staan bij verschillende feesttradities, uit verschillende landen, ontdekken leerlingen dat veel feesten onderdeel zijn van een cultuur en vaak een rijke historische traditie kennen. De leerlingen krijgen oog en respect voor andere, voor hen misschien minder bekende (historische) tradities en gewoontes.

Beoogde houdingsdoelen

In dit project worden bij de introductie, oriëntatie en opdrachten kennis- en vaardigheidsdoelen benoemd. De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen.

De leerling:

- toont respect voor ideeën, gewoonten en tradities van anderen;
- is actief betrokken en heeft een onderzoekende houding naar de achtergronden van feesten en tradities.

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van een bezoek aan een voorstelling of de komst van een [kunstenaar in de klas](#).
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.

Benodigdheden

Bij elke opdracht staat een opsomming van benodigdheden weergegeven.

Reflectievragen

De reflectievragen bij de verschillende fases van het creatief proces kunnen tijdens en na iedere fase met de individuele leerling of de hele groep besproken worden.

2. Introductie

Kennisdoelen

De leerling:

- weet dat bij veel feesten tradities en gewoontes horen;
- weet dat tradities in de loop der tijd kunnen veranderen.

Vaardigheidsdoelen

De leerling kan informatie verzamelen en helder aan anderen vertellen (mondeling, in woord en/of in beeld).

Benodigdheden

- voorwerpen m.b.t. het vieren van een verjaardag in de klas

- digibord
- [werkblad](#)
- pennen of potloden

Aan de slag in de klas

Het project kan als volgt worden geïntroduceerd:

1. Verzamel een aantal voorwerpen die bij het vieren van een verjaardag in de klas worden gebruikt: feestmuts, slingers, kaart, cadeautje, liedjes. Start het gesprek met de leerlingen door te vragen bij welk feest de voorwerpen horen. Wie was er voor het laatst jarig in deze klas? Hoe hebben jullie het op school gevierd? En wat gebeurde er thuis?
2. Een feest staat vaak bol van tradities en gewoontes: bepaald eten, muziek, kleding, decoratie, een bepaald verhaal (denk aan Sinterklaas). Elk feest heeft zijn eigen 'kenmerken'. Kijk samen naar onderstaande Schooltv-video's. Welke tradities van de feesten kun je in de filmpjes herkennen?
 - Een [fragment](#) over waarom we met Pasen eieren verven.
 - Een [fragment](#) over waarom het paard van Sinterklaas wit is.
3. Verdeel de klas in groepjes van twee of drie leerlingen. Geef elk groepje een exemplaar van het werkblad. Op dit werkblad staan diverse afbeeldingen. Er horen steeds twee afbeeldingen bij elkaar en bij een bepaald feest. Laat de leerlingen lijntjes trekken tussen de afbeeldingen die bij elkaar horen en daar eventueel de naam van het feest bijzetten. De antwoorden:
 - Sinterklaas: staf – schoen met een cadeau
 - Kerst: kerstboom – kerststal
 - Pasen: eieren – paashaas
 - Oud & Nieuw: vuurwerk – oliebollen
 - Suikerfeest: baklava – moskee
 - Holi: gekleurd poeder – stekje van een plant bij brandstapel
 - Koningsdag: oranje opblaaskroon – vrijmarkt
 - Dodenherdenking: krans – standbeeld soldaat
4. Bespreek klassikaal de bevindingen van het werkblad:
 - Heeft elk groepje de juiste combinaties gemaakt? Laat de groepjes om de beurt bij één combinatie toelichten wat zij hebben gedaan en gedacht.
 - Wat hoort er nog meer bij deze feesten? (Denk aan muziek, dansen, eten, kleding, accessoires).
 - Weet iemand misschien nog een ander feest te noemen en wat daarbij hoort?

3. Oriëntatie

Kennisdoelen

De leerling:

- weet dat elk feest een andere reden heeft;
- weet wat brainstormen is.

Vaardigheidsdoelen

De leerling kan aan de hand van een stroomschema met klasgenoten brainstormen.

Benodigdheden

- digibord
- stroomschema

Aan de slag in de klas

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een [filosofisch gesprek](#). Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen.

- Is een feest altijd vrolijk?
- Vier je altijd iets fijns met een feest?
- Is een feest voor iedereen altijd fijn?
- Welk feest zou eigenlijk iedereen moeten vieren? Waarom?

Oriëntatieopdracht

Doorloop de volgende stappen:

1. Kijk nog even terug naar de introductie-opdracht. Welke feesten zagen we ook alweer, wat werd er toen gevierd? Waren het altijd vrolijke feesten?
2. Al deze feesten zijn ooit verzonnen en in de loop der tijd ontstaan en gegroeid. Vertel dat jullie samen een nieuw feest gaan verzinnen. Noem hierbij eventueel een (fictieve) opdrachtgever (bijvoorbeeld de directeur van de school, de burgemeester, de koning) en een (fictieve) aanleiding. Aan de hand van onderstaand stroomschema vullen jullie in een klassengesprek het feest samen in, bijvoorbeeld door aantekeningen te maken op het digibord.

Aanleiding	• Voor wie (leeft diegene nog?)? OF • Voor wat?
Moment	• Op welke dag of moment in het jaar?
Verhaal	• Is er een verhaal?
Kleuren	• Welke kleuren horen bij het feest?
Eten	• Welke maaltijden of welk lekkers horen bij het feest?
Kleding	• Welke kleren trek je aan?
Voorwerpen	• Welke accessoires/ voorwerpen horen erbij?
Muziek	• Welke soort muziek of welke liedjes?

3. Vat het bedachte feest en de details samen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe vond je het om samen een nieuw feest, en alles wat erbij komt kijken, te verzinnen?
- Ben je het overal mee eens? Leg uit.
- Welk feest zou jij ook wel willen vieren? Leg uit.

4. Opdracht: Feestprogramma

In deze opdracht bedenken we hoe de nieuwe feestdag eruitziet: wat gebeurt er wanneer, en in welke volgorde? Uitgangspunt is de dagplanning die leerlingen van het bord kennen.

Kennisdoelen

De leerling:

- weet dat bij veel feesten gewoontes horen, vaak in een bepaalde volgorde;
- kent een aantal duidelijke voorbeelden van deze gewoontes.

Vaardigheidsdoelen

De leerling kan samen met anderen een nieuw idee formuleren.

Benodigdheden

- digibord
- papier
- stiften, potloden
- magneetjes

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Feestprogramma

Doorloop de volgende stappen:

1. Start een klassengesprek. Bespreek dat een dag op school vaak verloopt volgens een vast programma, een vast patroon. Hoe weet iedereen wat wanneer gaat of moet gebeuren? Bekijk samen de dagplanning op het bord: welke onderdelen komen elke dag terug? Welke onderdelen alleen op bepaalde momenten? Hoe lang duurt elke activiteit ongeveer?
2. Probeer samen kort een dergelijk programma te formuleren voor het Sinterklaasfeest: wat gebeurt er eerst, wat daarna? Hoe eindigt de dag? Brainstorm samen en schrijf mee op het bord. Laat eventueel ook [deze Schooltv-video](#) over het Holifeest zien. In dit filmpje worden de verschillende onderdelen van het feest belicht. Bespreek samen welke onderdelen de leerlingen hebben gezien.
3. In de oriëntatie heeft de klas samen een feest gekozen en bedacht waarvoor het feest gevierd gaat worden. Verdeel de klas in groepjes. Laat elk groepje een onderdeel van de nieuwe feestdag bedenken. Een mogelijke verdeling is:
 - start
 - maaltijd
 - muziek
 - optocht
 - dansen
 - verkleiden
 - einde

Laat de groepjes bedenken:

- Wat er bij dit onderdeel gebeurt;
- Wanneer op de dag het plaatsvindt;
- Hoe lang het ongeveer duurt.

4. Laat de groepjes in de klas hun ideeën terugkoppelen aan de rest van de groep.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe ging het samenwerken en ideeën verzinnen? Leg uit.
- Heb je goed kunnen vertellen wat je dacht, welke ideeën jij had? Leg uit.
- Ben je tevreden over het resultaat? Leg uit.

Uitvoeren: Feestprogramma

Geef de groepjes de opdracht om voor hun onderdeel een pictogram, een eenvoudige tekening, te maken. Hiermee kan, vergelijkbaar met de dagplanning van de klas op het bord, duidelijk worden gemaakt wat er op dat moment van het feest gebeurt.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Lukte het goed om jullie ideeën uit te werken? Leg uit.
- Zou je het een volgende keer anders aanpakken of vind je het resultaat goed zo? Leg uit?

Presenteren: Feestprogramma

Vul samen het dagprogramma van het nieuwe feest in. Maak de pictogrammen vast op het bord en loop het programma nog eens door. Niks vergeten, iedereen tevreden?

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Heb je je mening en ideeën goed kunnen vertellen? Leg uit.
- Vind je alle ideeën van de andere groepjes goed bij jullie feest horen? Leg uit.
- Heb je misschien nog een idee dat niet aan bod is gekomen? Leg uit.

5. Opdracht: We zetten alles op z'n kop

In deze opdracht kijken we naar de kleding en accessoires die bij een feest horen. Waarom is dit zo? Vervolgens verzinnen de leerlingen kleding en/of accessoires voor hun eigen feest.

Kennisdoelen

De leerling:

- weet dat bij een feest vaak speciale kleding hoort;
- kent een aantal voorbeelden van feestkleding.

Vaardigheidsdoelen

De leerling kan een eigen feestaccessoire verzinnen en zijn ideeën omzetten in een concreet resultaat.

Benodigdheden

- digibord
- karton
- scharen
- lijm
- stoffen
- diverse andere materialen, aangereikt door de leerlingen

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: We zetten alles op z'n kop

Bij een feest hoort vaak speciale kleding, soms heel uitbundig, soms wat meer ingetogen. Doorloop de volgende stappen:

1. Bekijk ter inspiratie eventueel een aantal clips m.b.t. feestkleding:
 - [Marokkaanse feestkleding](#)
 - [Balinese danskleding](#)
 - [Carnaval in Brazilië](#)
 - Feest uit de 18^e eeuw (via Google Afbeeldingen) of [een galajapon](#) in de collectie van het Gemeente Museum.

Welke kleding hebben jullie gezien? Waarom past dit soort kleding bij het feest dat erbij hoort? Of misschien vinden jullie het soms helemaal niet passen?

2. Bespreek dat bij bijna elk feest wel een hoed of iets anders op je hoofd hoort: de mijter van Sinterklaas, het hoedje dat de Marokkaanse jongen op had, enzovoorts. Er is elk jaar een feest in Den Haag waarbij de hoedjes wel heel opvallend kunnen zijn. Op Prinsjesdag bedenken de dames de meest prachtige, gekke hoedjes. Zie bijvoorbeeld de [site van Linda](#).

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Welke kleding/hoed vond je het meest bijzonder? Leg uit.
- Waardoor werd je het meest verrast? Leg uit.

Uitvoeren: We zetten alles op z'n kop

Doorloop de volgende stappen:

1. Geef de leerlingen de opdracht om een hoed of muts te ontwerpen voor het nieuwe feest. Hoe kun je zien dat deze hoed bij het nieuwe feest hoort? Denk aan kleuren en materialen. Bied zoveel mogelijk verschillende materialen aan, alles kan op de hoed (van knijpers en vorkjes tot watjes). De leerlingen voeren hun ontwerp vervolgens uit.

Alternatief: geef een deel van de klas de opdracht om een hoed te ontwerpen. Vraag een ander deel om na te denken over een andere accessoire en deze uit te voeren. Denk bijvoorbeeld aan een sjerp, armband, riem of tas.

2. Bespreek de resultaten kort na. Laat de leerlingen hun ideeën toelichten.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Vind je je ontwerp goed gelukt, heb je je ideeën kunnen omzetten in een kledingstuk of accessoire? Leg uit.
- Miste je nog iets om je ontwerp goed uit te voeren? Hoe heb je dat opgelost? Leg uit.

Presenteren: We zetten alles op z'n kop

Organiseer een catwalk en laat de leerlingen hun ontwerpen showen. Neem zelf de rol van presentator en geef bij elk ontwerp een toelichting: "Sanne heeft een hoed op van oranje karton, aangevuld met prachtige bloemen. Deze hoed is speciaal voor ons feest zo ontworpen, want ..." "Mo heeft voor zijn sjerp vooral wol en knijpers gebruikt, omdat ..."

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Vind je de ontwerpen van de andere leerlingen goed bij het feest passen? Leg uit.
- Waardoor werd je het meest verrast?

6. Opdracht: Gefelicitaart

In deze opdracht staat eten centraal: welke maaltijden of feestgerechten horen bij welk feest en waarom? Zitten daar misschien verhalen of gewoontes van vroeger aan vast? Vervolgens verzinnen de leerlingen welke feesttaart er bij hun toekomstige feest past en hoort.

Kennisdoelen	De leerling: • weet dat bij een feest vaak speciaal eten hoort; • weet dat dit vaak ontstaan is vanuit een historische traditie.
Vaardigheidsdoelen	De leerling kan ideeën omzetten in een concreet resultaat.

Benodigdheden

- [werkblad](#)
- scharen
- lijm
- karton
- andere materialen om een feesttaart mee te maken

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren. Aan het eind van deze opdracht staan evaluatievragen die betrekking hebben op het hele project.

Onderzoek: Gefelicitaart

Beschuit met muisjes, pepernoten, een rollade, oliebollen. Het is allemaal eten dat hoort bij een bepaald feest, en ook vaak ontstaan is vanuit een bepaalde traditie; het heeft vaak een betekenis. Doorloop de volgende stappen:

1. Bekijk samen [deze Schooltv-video](#) over het ontstaan van de traditie van de feesttaart.
2. Bespreek dat bij elk feest wel een bepaalde maaltijd of bepaald eten hoort. Verdeel de klas in duo's en deel het werkblad uit dat bij dit onderdeel hoort. Op dit werkblad staat een aantal etenswaren en een aantal feesten. Vraag de duo's om de etenswaren en namen van feesten uit te knippen en te combineren: welk eten hoort bij welk feest? Laat hen de combinaties op een vel plakken. Alternatief: neem een aantal van deze etenswaren mee de klas in en laat de leerlingen ervan proeven. De antwoorden:
 - Pepernoten – Sinterklaas
 - Beschuit met muisjes – geboorte baby
 - Oliebollen – Oud & nieuw
 - Eieren – Pasen
 - Turks fruit – Suikerfeest
 - Oranje tompouce – Koningsdag
3. Bekijk en bespreek samen de resultaten. Waarom worden die etenswaren bij deze feesten gegeten? Licht eventueel van één feest de historische achtergrond toe. Bijvoorbeeld:

Beschuit met muisjes bij geboorte

In de middeleeuwen kregen kinderen lekkers bij de geboorte van een baby, zogenaamd meegenomen door het nieuwe kindje. In de 18e eeuw werden dit versuikerde anijszaadjes. Men dacht dat anijs goed was voor de borstvoeding. Beschuit was lang een luxe product. Armere mensen aten wittebrood met suiker. Pas met de geboorte van prinses Beatrix in 1938,

toen De Ruijter de koningin een groot blik oranje muisjes aanbood, werd het populair en een echte traditie.

Eieren met Pasen

Met Pasen wordt gevierd dat Jezus uit de dood is opgestaan. Het ei staat symbool voor nieuw leven. En waarom we ze verstoppert: vroeger verstopten we eieren op de akkers, ze werden er begraven. Het idee daarachter was dat de akkers dan weer vruchtbaar zouden worden.

Weten de leerlingen nog meer voorbeelden te noemen die niet op het werkblad staan?

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Kende je de verhalen van het eten? Leg uit.
- Vond je het logisch of juist niet? Leg uit.
- Van welk eten zou je het verhaal ook nog wel eens willen weten? Waarom?

Uitvoeren: Gefelicitaart

Doorloop de volgende stappen:

1. Laat een aantal voorbeelden zien van bijzondere taarten, bijvoorbeeld via Google Afbeeldingen. Kun je aan de taarten zien voor welk feest of welke gelegenheid de taart is? Vertel dat de leerlingen voor het nieuwe feest een grote feesttaart gaan maken. Niet echt om te eten, maar gemaakt van allerlei materialen. De klas en/of school kan ermee versierd worden. Waar moet een goede feesttaart aan voldoen? Hoe kun je herkennen dat de taart bij het nieuwe feest hoort?
2. Vraag de leerlingen ieder voor zich of in groepjes een taart te bedenken: welke kleuren moet de taart hebben, wat moet erop komen, welke vorm moet hij hebben? Laat de leerlingen de taart bijvoorbeeld schetsen.
3. Geef de opdracht om de taart van allerlei materialen te maken.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Ben je tevreden over je ontwerp? Leg uit.
- Hoe was het om je idee om te zetten in een 'echte' taart? Leg uit.
- Werk je graag samen of liever alleen? Leg uit.

Presenteren: Gefelicitaart

Doorloop de volgende stappen:

1. Richt met de taarten een tentoonstelling in. Zetten jullie alles door elkaar of passen er taarten bij elkaar? Kun je de taarten indelen in groepjes?
2. Laat de leerlingen elkaar langs de taarten leiden. Elke leerling licht zijn eigen taart toe.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Lijken er taarten op elkaar? Licht toe.
- Welke taart vind je het beste bij jullie nieuwe feest passen? Leg uit.

- Lukte het goed om over je ideeën en je taart te vertellen? Leg uit.

Evalueren

Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen.

- Kun je ook feest vieren zonder eten?
- Heb je dingen ontdekt die je nog niet wist of kon?
- Wat heeft eten met geschiedenis te maken?
- Aan welke bestaande feesttradities en -gewoonten moet je denken bij jullie nieuwe feest?
- Wat is het verschil tussen bestaande feesten en het nieuwe feest?
- Denk je dat mensen dit nieuwe feest nog jarenlang gaan vieren?
- Welke gebruiken zullen ze dan heel fijn vinden om ieder jaar weer te doen?

